

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/04909-4
Saksbehandler Anne Kristin Peersen

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	17.09.2026

Etablering av Grønt industriløft Agder

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Agder fylkeskommune etablerer klimaomstillingsfondet Grønt industriløft Agder i tråd med fylkestingets vedtak i sak 65/25.
2. Grønt industriløft Agder skal sikre at Agder utnytter sine naturressurser, kompetansemiljøer og industrielle fortrinn til å skape grønne arbeidsplasser og kutte utslipp gjennom utvikling av framtidsrettet industri og næringsliv.
3. Fondet etableres med følgende midler:
 - a. Gjenværende midler i 2026 fra virkemidler; Sirkulære Innovasjon, Sirkulære verdikjeder og Grønn industri, klima- og energiprosjekter.
 - b. Fylkestingets bevilgning til Klimaomstillingsfond.
4. Det skal vurderes å innlemme ytterligere eksisterende virkemidler og satsinger i fondet i sammenheng med handlings- og økonomiplanen for 2027.
5. Grønt industriløft Agder forvaltes etter «Retningslinjer – Klimaomstillingsfond Grønt industriløft Agder» Med følgende strategiske satsningsområder:
 - a. Prosessindustri
 - b. Sirkulærøkonomi
 - c. Havvind
 - d. Bioøkonomi
 - e. Energi
 - f. Omstilling

Vedlegg

Notat_ Strategisk begrunnelse for hovedsatsningsområdene i Grønt industriløft Agder
Retningslinjer Klimaomstillingsfond Grønt industriløft Agder

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren foreslår å etablere klimaomstillingsfondet Grønt industriløft Agder som et samlet virkemiddel for grønn omstilling og utvikling. Fondet har som formål at Agder skal utnytte sine naturressurser, kompetansemiljøer og industrielle fortrinn til å skape konkurransedyktige grønne arbeidsplasser og kutte utslipp gjennom utvikling av framtidsrettet industri og næringsliv.

Fylkeskommunedirektøren vurderer at en samlet ordning vil gi bedre oversikt, tydeligere prioriteringer og mer effektiv bruk av fylkeskommunens virkemidler for grønn omstilling.

Saksopplysninger

Formålet med Regionplan Agder 2030 er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår. Herunder målene om et bærekraftig lavutslippssamfunn, økt verdiskaping, sirkulær ressursbruk og utvikling av konkurransedyktige arbeidsplasser i hele Agder.

Fylkestinget vedtok i forbindelse med behandling av sak 65/25 «Oppdatert handlings- og økonomiplan 2026–2029, klimabudsjett og årsbudsjett 2026» følgende:

Vedtaket:

Fylkestinget etablerer et klimaomstillingsfond i Agder, og ber administrasjonen samle alle støtteordninger for utslippskutt som tidligere er vedtatt der.

Fylkestinget bevilger i tillegg 2 millioner kroner til fondet.

Hovedutvalg for næring, kultur og miljø får fremlagt en sak om innretning på fondet, og en oversikt over eksisterende ordninger som kan inngå i fondet.

Avdeling for næring og inkludering har ingen egne støtteordninger og satsinger som direkte går på utslippskutt av klimagasser. Midlene som finnes, er i dag rettet inn mot generell grønn omstilling av næringslivet og industrien:

- Tilskudd til sirkulær innovasjon
- Utviklingstiltak i klynger og bedriftsnettverk
- Tilskudd til regionale næringsutviklingsprosjekter
- Grønn industri og klima- og energiprojekter
- Sirkulære verdikjeder
- Energistimulerings-tilskudd landbruk
- Regionale næringsfond
- Grøftetilskudd
- Tilskuddsmidler for landbruket
- Tilskudd til bærekraftige opplevelser i Agder
- Matregion Agder
- Forskningsmobilisering Agder

Vurderinger

Fylkeskommunedirektøren foreslår å etablere klimaomstillingsfondet Grønt industriløft Agder, som et samlet virkemiddel for regional grønn omstilling av næringsliv og industri, i tråd med fylkestingets vedtak.

Fylkeskommunedirektøren vurderer at grønn omstilling i næringsliv og industri ikke kun handler om direkte utslippskutt. Utvikling av økt ressurseffektivitet, nye lavutslippsløsninger og etablering av sirkulære verdikjeder er også viktige forutsetninger for å oppnå varige utslippsreduksjoner og styrket konkurransekraft.

Fordi dagens støtteordninger i liten grad har klimagassreduksjon som hovedmål, foreslås fondet innrettet bredere enn rene utslippskutt. Det skal også kunne støtte tiltak som fremmer sirkulær økonomi, effektiv ressursbruk, grønne verdikjeder og som gir økt konkurransekraft. Grønt industriløft Agder foreslås etablert etter målsettingene og mal for den nasjonale satsingen Grønt industriløft 2.0:

Grønt industriløft 2.0 skal sikre at Norge utnytter sine naturressurser, kompetansemiljøer og industrielle fortrinn til å skape grønne arbeidsplasser, øke eksporten og kutte utslipp gjennom utvikling av framtidsrettet industri.

Fylkeskommunedirektøren foreslår følgende:

«Grønt industriløft Agder skal sikre at Agder utnytter sine naturressurser, kompetansemiljøer og industrielle fortrinn til å skape grønne arbeidsplasser og kutte utslipp gjennom utvikling av framtidsrettet industri og næringsliv.»

Fylkeskommunedirektøren foreslår følgende hovedsatsningsområder for Grønt industriløft Agder (vedlagt):

- **Prosessindustri**, herunder kritiske råmaterialer, og karbonfangst CCS
- **Sirkulærøkonomi**, herunder industriell Symbiose, ombruk og reparasjon, Agder Symbiose og Mission
- **Havvind** og leverandørutvikling knyttet til havvind
- **Bioøkonomi**, herunder skog-, tre- og havbaserte verdikjeder
- **Energi**, herunder hydrogen, vannkraft, solenergi, kjernekraft, batterier, pumpekraftverk, energilagring, energieffektivisering, kraftnett, lavutslippsdrivstoff med mer.
- **Omstilling**, herunder digitalisering, kunstig intelligens, automatisering, kompetanseutvikling, tilpasning i SMB-er, nye forretningsmodeller.

Ved etableringen av Grønt industriløft Agder mener fylkeskommunedirektøren at en slik samlet ordning vil gi bedre oversikt, tydeligere prioriteringer og mer effektiv bruk av fylkeskommunens virkemidler. Samtidig vil fondet ha tilstrekkelig fleksibilitet og størrelse til å kunne støtte prosjekter og større satsninger.

Grønt industriløft Agder skal bidra til å utløse samarbeid, innovasjon og utvikling av nye grønne verdikjeder, samt styrke konkurransekraften i eksisterende og nye næringer. Fylkeskommunedirektøren legger videre til grunn at Grønt industriløft Agder skal supplere og forsterke eksisterende virkemidler hos Innovasjon Norge, Forskningsrådet og øvrig virkemiddelapparat. Fondet skal særlig bidra til å utvikle samarbeidsprosjekter, forstudier og regionale satsinger som kan utløse videre finansiering fra nasjonale og europeiske ordninger.

Fylkeskommunedirektøren foreslår at Grønt industriløft Agder derfor skal støtte prosjekter innenfor hovedsatsningsområdene. Prosjektene som støttes skal blant annet

- a) bidrar til utslippsreduksjoner, energieffektivisering, sirkulær ressursbruk og utvikling av nye grønne verdikjeder.
- b) ha tydelige mål, aktiviteter og fremdrift.
- c) ha budsjett med finansieringsplan som viser alle tilskuddsparter og finansieringskilder.
- d) være et samarbeidprosjekt mellom minimum to aktører.
- e) ikke være igangsatt før finansiering er avklart.
- f) gi varig verdiskaping og økt konkurransekraft.
- g) være lokalisert i, eller med utgangspunkt i, Agder.

Nærmere bestemmelser om søknadsprosess, kriterier, finansiering og vilkår fremgår av «Retningslinjer – Klimaomstillingsfond Grønt industriløft Agder» (vedlagt).

Fylkeskommunedirektøren mener at følgende satsningsområder/tiltak bør legges inn i det nye fondet:

Satsnings-områder/tiltak	Formål	Gjenværende rammer 2026
Sirkulær innovasjon	Støtte næringsliv/industri, spesielt mot industriell symbiose der bedrifter utnytter hverandres sidestrømmer.	3,5 mill. (5 søknader er under behandling)
Sirkulære verdikjeder	Støtte drift og videreføring av deltagelse i det regionale samarbeidet Agder Symbiose og den nasjonale satsingen Mission	1,3 mill. (1 søknad er under behandling)
Grønn industri, klima- og energi-prosjekter	Fremme industrielle satsinger for grønn omstilling (prosessindustri, havvind, CCS, Batteri, kjernekraft, vannkraft, Industriell symbiose og industri-/energipolitikk)	2,0 mill. (En søknad til politisk behandling)
Klimaomstillingsfond i Agder	Bevilgning fylkestinget 2026	2,0 mill.
Grønt Industriløft Agder	Sikre at Agder utnytter sine naturressurser, kompetansemiljøer og industrielle fortrinn til å skape grønne arbeidsplasser og kutte utslipp gjennom utvikling av framtidsrettet industri og næringsliv.	8,8 mill.

Ut 2026 vil det fortsatt være mulig å sende inn søknader på eksisterende ordninger og satsinger. Etter fylkeskommunedirektørens oppfatning er innretning av disse i henhold til de retningslinjene for Grønt industriløft Agder.

Fylkeskommunedirektøren mener det kan være aktuelt å innlemme ytterligere virkemidler og satsinger i fondet. Eventuelle endringer må da vurderes i sammenheng med handlings- og økonomiplanen. Samt skje etter dialog med kommunene, Innovasjon Norge og øvrige relevante samarbeidspartnere. Fylkeskommunedirektøren mener følgende satsningsområder/tiltak kan være aktuelle til helt eller delvis bli lagt inn i det nye fondet på sikt:

Satsnings- områder/tiltak	Formål	Rammer 2026
Regionale næringsfond	Fremme ny næringsvirksomhet samt videreutvikle eksisterende bedrifter. Fondene skal fungere som et fleksibelt, lokalt verktøy for å skape bærekraftig verdiskaping, økt aktivitet og nye arbeidsplasser	5,9 mill.
Utviklingstiltak i klynger og bedriftsnettverk	Stimulere til samarbeid, verdiskaping og kompetanseutvikling i bedriftsklynger og nettverk.	10,0 mill.
Energistimulerings- tilskudd landbruk	Midlene skal forvaltes i samarbeid med Innovasjon Norge Agder og deres støtteordninger for landbruk innen energi og klima, de såkalte Bionova-midlene. Målgruppen for Bionova-midlene er blant andre bønder og skogeiere.	1,0 mill.
Tilskudd til regionale nærings- utviklingsprosjekter	samarbeidsprosjekter og satsinger som kan bidra til fremvekst av nye næringer, en mer variert næringsstruktur og økt sysselsettingsgrad i Agder.	3,0 mill.

Regionplan Agder 2030

Grønt industriløft Agder vil bidra til å følge opp Regionplan Agder 2030, herunder målene om et bærekraftig lavutslippssamfunn, økt verdiskaping, sirkulær ressursbruk og utvikling av konkurransedyktige arbeidsplasser i hele Agder.

Økonomiske konsekvenser

Klimaomstillingsfondet Grønt industriløft Agder foreslås etablert med en samlet ramme på 8,8 millioner kroner i 2026 gjennom samordning av gjenværende midler i 2026; Sirkulære Innovasjon, Sirkulære verdikjeder, Grønn industri, klima- og energiprojekter, samt fylkestingets tilleggsbevilgning på 2 millioner kroner.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at klimaomstillingsfondet Grønt industriløft Agder etableres som et samlet virkemiddel for grønn omstilling og bærekraftig verdiskaping i Agder. Fondet samler eksisterende støtteordninger og satsinger innenfor Sirkulær innovasjon, Sirkulære verdikjeder, og Grønn industri, klima- og energiprojekter, samt fylkestingets tilleggsbevilgning på 2 millioner kroner. Gjennom bedre samordning av virkemidlene vil fondet kunne bidra til å utvikle nye grønne verdikjeder, styrke konkurransekraften i næringslivet og utløse ytterligere nasjonal og internasjonal finansiering.

Kristiansand, 31.08.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør næring, plan og kultur